

FÖRÄLDRASTÖD I GRUPP INOM PRIMÄRVÅRDEN FÖR BLIVANDE OCH NYBLIVNA FÖRÄLDRAR

KARIN FORSLUND FRYKEDAL

HÖGSKOLAN VÄST

LINKÖPINGS UNIVERSITET

2

FÖRÄLDRAGRUPPER

- 2009 Föräldrastöd - en vinst för alla - Nationell strategi för samhällets stöd och hjälp till föräldrar i deras föräldraskap
- Föräldragrupper erbjuds blivande föräldrar via mödravårdscentralen (MVC) och för nyblivna föräldrar via barnavårdscentralen (BVC)
- De leds företrädevis av sjuksköterskor (Barnmorskor och BVC-sjuksköterskor)
- Det finns ca **15 000** MVC och BVC-enheter i Sverige och föräldrautbildning upptar **10–15%** av deras arbetstid

3

NATIONELLA MÅL MED FÖRÄLDRAGRUPPER

Inga nationella mål med föräldragrupper **för blivande föräldrar** via MVC

- förberedelse inför förlossning och amning samt föräldraskapet är vanligt innehåll

Tre nationella mål med föräldragrupper **för nyblivna föräldrar** via BVC

- öka nyblivna föräldrars kunskap om barns utveckling och behov, och förhållandet mellan föräldrar och barn
- skapa möjligheter för nätverk och utökad kontakt mellan föräldrar
- få en inblick i samhälleliga villkor för barn och föräldrar

FORSKNINGSPROJEKT

4 LÄRARSKAP OCH LEDARSKAP I FÖRÄLDRAGRUPPER GRUPPROCESSER, LEDARSKAP OCH KONSEKVENSER FÖR FÖRÄLDRASKAP

- Det övergripande syftet med projektet:
 - förstå hur **läraryskap** och **ledarskap** formas i föräldragrupper och vilken påverkan det har på deltagande föräldrars **kollektiva lärande**
 - deltagande föräldrars upplevelse av sitt **föräldraskap** och sin förmåga att vara förälder

LEDARSKAP OCH LÄRARSKAP

	Kunskap (Innehåll)	Förmåga (Form)
Ledarskap	Kunskap om interaktion och grupprocesser	Förmåga att hantera interaktion och grupprocesser
Lärarskap	Kunskap om ämnet	Förmåga att undervisa kunskaper och färdigheter

6

DATA

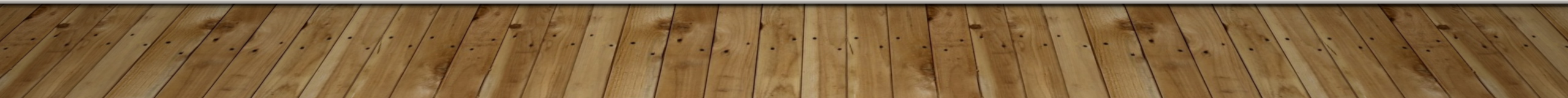
-
- Intervjuer (26 föräldrar och 14 ledare för föräldragrupper)
 - Frågeformulär 1 (437 ledare för föräldragrupper)
 - Frågeformulär 2 (100 föräldrar)
 - Observation (Filmad 16 föräldragrupper)
 - -----
 - Frågeformulär 3 (951 föräldrar)
 - Intervention 48 ledare för föräldragrupper (2 dagars utbildningsinsats, handledning, föräldra-app)

7 FÖRÄLDRAGRUPPER I SVERIGE IDAG

- Ca 70 % av alla föräldrar deltar (färre BVC)
- Stark dominans av föreläsningar baserade på ”färdiga teman”
- Diskussion i grupp förekommer inte i lika stor utsträckning
- Innehållet domineras av; (a) **förberedelser inför förlossning**, (b) hur man **vårdar och tar hand om barnet**,
- **Inte så mycket** om själva **föräldraskapet**, t.ex. förväntningar, föräldraansvar, att bli en familj, förändringar i parrelationen
- Föräldragrupper hjälper till att **stödja föräldraskapet**

8

FÖRÄLDRARNA...

- Önskar både **föreläsningar** och **gruppdiskussioner**
 - Vill att **deras erfarenhet** och vad de vill få mer kunskap om ska vara utgångspunkt
 - Önskar en större **normmedvetenhet** och öppenhet för **mångfald**
-

9 FORTS. FÖRÄLDRARNA...

Faktorer som underlättar föräldraskapet:

- se föräldraskap som en **normal del** av livet,
- **njuta** av barnets utveckling,
- känna att man har **kunskap** och **kompetens** som förälder,
- stöd från **hälsovården**,
- stöd från **omgivningen**,
- delta i **väl fungerande föräldragrupper**

Faktorer som försvårar föräldraskapet:

- orealistiska **förväntningar**,
- känna sig **stressad** och äga känslan av att **tappa kontrollen**,
- dömande **värderingar** kring amning,
- dålig **sömn**,
- **oförberedd** för verkligheten som småbarnsförälder,
- **sakna** professionellt stöd,
- delta i **dåligt fungerande föräldragrupper**

10

LEDARNA...

-
- **Få** har **formell utbildning** för att leda föräldragrupper
 - **Erfarenhet** viktig för att utveckla kompetens att få välfungerande föräldragrupper och uppnå målen för dessa
 - Mindre erfarna ledare – mer fokus på sin **egen roll**
 - Mer erfarna ledare – större fokus på **gruppen**
 - Vill skapa **samspel och kommunikation** bland föräldrarna men säger att de **saknar pedagogiska verktyg** för att skapa konstruktiva gruppdiskussioner
 - Skapar samspel genom att bli **mer personlig** – professionella rollerna (barnmorska, BVC-sköterska) och ledarrollen kommer i bakgrunden
 - **Utmanande när grupper inte fungerar**; tysta grupper, ifrågasättande föräldrar, barn som skriker etc

PERSONLIG ROLL – PROFESSIONELL ROLL

	Kunskap (Innehåll)	Förmåga (Form)
Ledarskap	Kunskap om interaktion och grupprocesser	Förmåga att hantera interaktion och grupprocesser
Lärarskap	Kunskap om ämnet	Förmåga att undervisa kunskaper och färdigheter

12

SAMMANFATTANDE SLUTSATS

- Barnmorskor och BVC-sköterskor behöver få formell utbildning i att leda grupper och grupputbildning

13

REFERENSER

-
- Barimani, M., Berlin, A., **Forslund Frykedal, K.**, & Rosander, M. (2016). Barnmorskor som ledare för föräldragrupper. *Jordemodern*, 129 (1-2), 8-13.
- Barimani, M., **Forslund Frykedal, K.**, Rosander, M., & Berlin, A. (2018). Childbirth and parenting preparation in antenatal classes. *Midwifery*, 57, 1-7.
- Barimani, M., Rosander, M., **Forslund Frykedal, K.**, Wikström, A., & Berlin, A. (2017). Facilitating and inhibiting factors in transition to parenthood – ways in which health professionals can support parents. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. DOI:10.1111/scs.12367
- Berlin, A., Törnkvist, L., & Barimani, M. (2016). Content and presentation of content in parental education groups in Sweden. *The Journal of Perinatal Education*, 25(2), 87–96. <https://doi.org/10.1891/1058-1243.25.2.87>.
- Berlin, A., Rosander, M., **Forslund Frykedal, K.**, & Barimani, M. (2017). Walk the talk: Leader behavior in Swedish parental education groups. *Nursing & Health Sciences*. DOI: 10.1111/nhs.12399
- Forslund Frykedal, K.**, & Rosander, M. (2015). The role as moderator and mediator in parent education groups – a leadership and teaching approach model from a parent perspective. *Journal of Clinical Nursing*. [Accepted Mars 2015]
- Forslund Frykedal, K.**, & Rosander, M., Barimani, M., & Berlin, A. (2018). Leaders- limitations and approaches to creating conditions for interaction and communication in parental groups: A qualitative study. *Journal of Child Health Care*, 1-13. DOI: 10.1177/136749351877311
- Forslund Frykedal, K.**, Rosander, M., Berlin, A., & Barimani, M. (2016). With or without the group: Swedish midwives' and child healthcare nurses' experiences in leading parent education groups. *Health Promotion International* 31: 899–907.
- Rosander, M., Berlin, A., Barimani, M., & **Forslund Frykedal, K.** (2015). Föräldrar är inga passiva mottagare av kunskap. *Barnbladet*, 37(5), 16-18.
-